

NOVI LIST

Izhaja vsak četrtek

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
34100 Trst, Ulica Valdirivo 36.
telefon 60824. Pošt. pred. (ca-
sella postale) Trst 431. Poštni
čekovni račun Trst, 11/6464
Poštnina plačana v gotovini
T E D N I K

ŠT. 1446

TRST, ČETRTEK 9. FEBRUARJA 1984

LET. XXXIV.

HLADNA PRHA IZ BEOGRADA

ANDREOTTI: BENEČANI NISO SLOVENCIIII

Torkovo večerno poročilo dopisnika Radia Trst A iz Beograda, kjer je bil na obisku italijanski zunanji minister Andreotti, je na marsikaterega pripadnika slovenske narodne manjšine v Italiji vplival kot mrzel, ledeno hladen tuš. Predstavljam pa si, kako je to poročilo moralo vplivati na srca in duše tistih naših bratov in sester v Benečiji, Reziji in Kanalski dolini, ki le za ceno nepopisnih moralnih in materialnih žrtev, iz golega idealizma in zaradi zvestobe lastni preteklosti in zemlji vztrajajo med svojim ljud-

stvom ter z besedo in zgledom to ljudstvo vzpodbujajo, naj se začnejo polno zavedati lastne narodne biti.

Šef italijanske diplomacije je namreč v jugoslovanski prestolnici zelo jasno povedal, da Italija ne namerava priznati Slovencev v videmski pokrajini enake zaščite kot ostalim Slovincem v deželi Furlaniji - Julijski krajini. Pri tem je ponovil to, kar smo slišali že neštetokrat iz ust tukajšnjih pristašev stranke, kateri pripada tudi zunanji minister, in sicer, da Benečani pravzaprav niso pravi Slovenci, zaradi česar jim tudi ne gre priznati enakih pravic kot ostalim Slovincem, temveč le zaščititi njihove posebne običaje ter navade, se pravi jim zagotoviti le neko folklorno zaščito. Andreotti je Slovence v Italiji celo nekako pokaral, češ da so sami krivi, če še nimajo zaščite, ker vztrajajo na stališču, naj za vse pripadnike manjšine, to je tudi za Benečane in ostale Slovence v videmski pokrajini, veljajo enake zakonske zaščitne norme.

Ne bomo tu ponavljali, kako je takšno modrovanje za nas nesprejemljivo in kako bomo zato še dalje vztrajali pri zahtevi, naj se Slovenci v Italiji ne delijo na razne kategorije. Pri tem se bomo poslužili vseh sredstev, ki nam jih dajejo na razpo-

lago institucije politične demokracije. Zaskrbljujoča in nesprejemljiva je dalje Andreottijeva trditev, češ da veljajo manjšinska določila osimske pogodbe le za področje bivše cone A in B Svobodnega tržaškega ozemlja, to je za sedanjo tržaško pokrajino v Italiji ter za območje Kopriva in Buj v Jugoslaviji. Čudimo se, da je Andreotti to razlagal v Beogradu, saj je znano, da so uradni predstavniki Jugoslavije že večkrat poudarili nekaj povsem nasprotnega in se pri tem sklicevali na besedilo preambule ali uvoda že omenjene pogodbe iz Osima.

Iz vsebine beograjskih pogovorov med Andreottijem in jugoslovanskimi voditelji je treba še omeniti vprašanje industrijske cone na Krasu. Vse kaže, da sta obe strani to cono — vsaj takšno, kakršno predvideva osimska pogodba — odpisali, ker je dejansko neuresničljiva, pri tem pa soglašata, da je treba ohraniti duh pogodbe, to je ohraniti veljavnost predvsem zamisli o ustanavljanju družb z mešanim kapitalom, kar naj omogoča višjo kvalitetnejšo obliko sodelovanja na industrijskem in drugih gospodarskih področjih.

V zvezi z vprašanjem zaščite manjšine je treba še opozoriti na pogovor, ki ga je dalje na 8. strani

Ni razloga za bahanje

V zadnji številki Novega Matajurja (konec januarja 1984) sta nam padla v oči predvsem dva sestavka: na prvi strani lista beremo, da so videmski nadškof msgr. Alfredo Battisti in 16 duhovnikov, rojenih ali v službi na slovenskem območju videmske pokrajine, naslovili na ministra za odnose z deželami Romito brzojavko, s katero zahtevajo, naj se omenjenemu slovenskemu območju »priznajo ustavne pravice, ki so mu lastne, brez vsakršne diskriminacije v primerjavi z ostalimi Slovenci v deželi« Furlaniji - Julijski krajini. Drugi sestavek pa je na zadnji strani in vsebuje podatke o trenutnem stanju prebivalstva v občini Dreka. Podatki so zelo zgovorni in nazorno kažejo, kako se nezadržno praznijo vasi v tej beneškoslovenski občini. S pomočjo teh podatkov je tudi že mogoče izračunati, kdaj se bo v teh krajih prenehalo človeško življenje.

Videmskemu nadškofu je treba javno priznati doslednost in pogum, saj je že pred leti bil zavzel nedvoumno stališče do vprašanja priznanja narodnih pravic slovenskemu življu v videmski pokrajini. S tem škofom se je korenito spremenila politika videmske škofijske kurije. Tako je msgr. Battisti ravnal, čeprav je dobro vedel, da se z njegovimi stališči ne strinjata ne državna birokracija ne stranka, ki je v videmski pokrajini ves povojni čas na oblasti, se pravi Krščanska demokracija.

Iz sestavka, ki se tiče Dreke, izhaja, da je v tej občini trenutno 350 prebivalcev. dalje na 2. strani

Deželno tajništvo Slovenske skupnosti o aktualnih problemih

V ponedeljek, 30. januarja, je deželno tajništvo Slovenske skupnosti nadaljevalo z razpravljanjem o aktualnih problemih sedanjega političnega trenutka z dnevnega reda prejšnje seje, na kateri so se začasno premostili pridržki do dosedanjega načina organiziranja skupnih nastopov v okviru enotne delegacije v pričakovanju rešitve problemov, ki jih je bilo zastopstvo SSK uradno izneslo že meseca novembra in decembra. SSK namreč meni, da se mora enotnost odražati v enakem ravnanju do vseh komponent tudi v okviru vseh tistih ustanov, ki so po svoji naravi namenjene potrebam celotne manjšinske skupnosti, kar opravičuje njihov obstoj in omogoča med drugim tudi njihovo gnotno vzdrževanje, in ne samo pri pobudah za nastopanje pred italijanskimi oblastmi.

V zvezi z osveščanjem javnosti in političnih dejavnikov o aktualni problematiki sestave in sprejetja državnega zako-

na za zaščito Slovencev v Italiji, bo SSK izkoristila vse dane možnosti, med katere nedvomno spada tudi potreba po srečanju s predstavništvom Južnotirolske ljudske stranke iz bocenske province in njenima parlamentarnima skupinama v poslanski zbornici in senatu.

V nadaljevanju seje je razprava tekla o izčrpnem poročilu političnega tajnika Bratuža o zadnjih stikih z manjšinskimi strankami in gibanji alpskega loka glede priprave na enoten nastop na prihodnjih evropskih volitvah, ki bodo letos meseca junija. Iz diskusije je izšla enotna zahteva, naj bodo manjšinske sile pobudnik in glavno zbirno jedro volilnega nastopa, kar naj se po možnosti odraža tudi v skupnem volilnem znaku. Slika vseh v ta namen razpoložljivih sil bo seveda popolna šele po sprejetju volilnega zakona, ki je še v pripravi.

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 12. februarja, ob: 8.00 Radijski dnevnik; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 10.30 Mladinski oder: »Metka in Janko«, RO; 11.15 Melodije od včeraj in danes - za jutri; 11.45 Vera in na čas; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji; 12.30 Glasba brez meja; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Nediški zvon; 14.40 Šport in glasba ter prenosi z naših kulturnih prireditev.

■ PONEDELJEK, 13. februarja, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.40 Pravljica; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Almanah: Sedma stopnja sreče; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Vincenzo Bellini: Norma (prvo dejanje); 11.40 Literarni listi; 12.00 Slovenski umetniki na Montmartru; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Gospodarska problematika; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Roman v nadaljevanjih: Oscar Wilde: »Slika Doriana Graya« (Rapa Šuklje - Majda Skrbinšek), RO; 15.00 »Ko trkam na nebesna vrata ...«; 15.30 Evergreeni; 16.00 Prigode navadnega vojaka; 16.15 Zimske olimpijske igre. Iz Sarajeva poroča Saša Rudolf; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Pod Matajurjan, posebnosti in omika Nediških dolin; 18.30 Glasbene podobe; 19.00 Radijski dnevnik.

■ TOREK, 14. februarja, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.40 Pravljica; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Almanah: Slovensko učiteljstvo pod fašizmom; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Oddaja za otroški vrtec; 10.20 Vincenzo Bellini: Norma (drugo dejanje); 11.30 Literarni listi; 12.00 Alenka Goljevšček: Mit in slovenska ljudska pesem; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 »Naš pravljicni telefon«; 15.00 Mladi mladim; 16.00 Od Milj do Devina; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Klavirski duo Silvio Donati - Aleksander Rojc; 18.00 Pod starozaveznimi šotori: Alojz Rebuta: »Proti deželi Obljube«, RO; 19.00 Radijski dnevnik.

■ SREDA, 15. februarja, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.40 Pravljica; 8.00 Kratka poročila; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.00-11.15 Oddaja za prvo stopnjo osnovne šole; 11.30 Literarni listi; 12.00 Iz noči življenja se poraja; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Revija Zveze cerkvenih pevskih zborov v Kulturnem domu v Trstu 27. novembra lani; 13.40 Glasbene raznolikosti; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Roman v nadaljevanjih: Oscar Wilde: »Slika Doriana Graya«, RO; 16.00 »Majhna sem bila ...« (integracija prizadetih otrok v normalni šoli); 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Violinist Tonko Ninič in klavičembalist Jurica Murai; 18.00 Grmade po gorah gore; 18.30 Glasbene podobe; 19.00 Radijski dnevnik.

■ ČETRTEK, 16. februarja, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.40 Pravljica; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Almanah: Trim za vsakogar; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.00-11.20 Oddaja za drugo stopnjo osnovne šole; 11.30 Beležka; 12.00 Zdravniški nasveti; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek: »To je pa laži!«; 16.00 Na goriškem valu; 16.30 Tja in nazaj; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Četrtkova srečanja: Dosje Koprivišče; 18.30 Glasbene podobe; 19.00 Radijski dnevnik.

■ PETEK, 17. februarja, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.40 Pravljica; 8.00 Kratka poročila; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.00-11.20 Oddaja za srednjo šolo; 11.30 Beležka; 12.00 Sestanek ob 12h; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Dogodki in problemi; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Roman v nadaljevanjih: Oscar Wilde: »Slika Doriana Graya«; 14.30 Od ekrana do ekrana; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Kitarist Marko Feri in Franko Guštin; 18.00 Kulturni dogodki; 18.30 Nabožna glasba; 19.00 Radijski dnevnik.

■ SOBOTA, 18. februarja, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.40 Pravljica; 8.00 Kratka poročila; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Simfonični orkester RAI iz Milana, vodi Lovro von Matačić; 11.50 Beležka; 12.00 »Bom naredu st'zdice, čjer so včas'ble« - glasnik Kanalske doline; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek: »Zakajček in Vseved«; 14.30 Naš dobri stari radio; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Pianist Branko Sepčić; 18.00 Slovenski ljudski Olimp: Mirko Mahnič: Vince je sladko življenje pa kratko«, RO; 19.00 Radijski dnevnik.

Prešernovi nagrajenci za leto 1983

V Cankarjevem domu v Ljubljani je bila v torek, 7. t.m., osrednja Prešernova proslava ob slovenskem kulturnem prazniku. Ob tej priložnosti so podelili tudi Prešernove nagrade za leto 1983.

Prešernovo nagrado so prejeli arhitekt Oton Jugovec za dosežke v arhitekturi, pesnik Tone Pavček za pesniško zbirko Dediščina in pisatelj Vitomil Zupan za literarno delo.

Iz Prešernovega sklada je prejelo nagrado 10 kulturnih ustvarjalcev, med njimi tržaški slikar Klavdij Palčič in kostumografka Slovenskega stalnega gledališča Marija Vidau.

V utemeljitvi za podelitev nagrade beremo, da je Klavdij Palčič »v minulih letih na slikarskih razstavah in v scenografskih stvaritvah uveljavil svoja umetniška iskanja, ki temeljijo na vzpostavljanju svojevrstnega razmerja med angažirano sporočilnostjo in oblikovno domiselnostjo.

Povezava raznorodnih prvin v njegovem delu vznemirja gledalčev pogled in duha, ker ga sooča s svetom, v katerem prevladujejo nasilje, negotovost in ogroženost. Palčič tako nadaljuje humanistično izročilo tržaškega likovnega kroga, vpetega med dvoje različnih, vendar odprtih svetov«.

Marija Vidau — beremo v utemeljitvi — je kot kostumografka prispevala k dvigu odrskega oblikovanja v matičnem Slovenskem stalnem gledališču v Trstu, pa tudi v drugih slovenskih gledališčih. Njena ustvarjalnost je doživljala viden uspeh zlasti v predstavah v minulih dveh letih, v Trstu v Lorcovi Krvavi Svatbi, v Ljubljani v Švarovi Veroniki Deseniški in Molièru Bulgakova ter Evnuhu Publija Terencija v Celju. Njene dosledno izpeljane kostumske zamisli z značilno, njej lastno barvitostjo, dajejo predstavam poseben čar in so izvrstna opora igralcem pri oživljanju posameznih likov.«

Ni razloga za bahanje

■ nadaljevanje s 1. strani

Družin je 144, vendar jih kar 62 sestavlja po en član. Trinajst ljudi je še iz prejšnjega stoletja, kar pomeni, da so stari nad 83 let; 89 ljudi pa je starih nad 70 let. Vdovcev je 13, vdov pa 73. Poznavalci razmer med Slovenci v videmski pokrajini pravi, da so taki podatki značilni tudi za ostale kraje po beneških dolinah. Pri tem velja še omeniti podatek, ki ga je pred kratkim javno navedel dr. Ferruccio Cla-

prav nobenih narodnih pravic — nimajo torej ne šol ne otroških vrtcev, da ne omenjamo kake specifične pravice, na gospodarskem in socialnem področju — izzvenijo nekam čudno izjave zunanjega ministra Andreottija jugoslovanskemu tisku pred svojim odhodom na uradni obisk v Beograd. Šef italijanske diplomacije je namreč med drugim dejal, da je »slovenska narodna skupnost v Italiji zdaj v zgodovinskem obdobju dinamičnega razvoja ne samo zaradi obstoječega šolskega sistema ... ampak tudi zaradi tega, ker je danes dobro vključena v gospodarsko dejavnost, v družbeno in politično tkivo dežele«.

Besede ministra Andreottija, ki so bile očitno namenjene njegovim jugoslovanskim sobesednikom, prav gotovo ne veljajo za razmere na »slovenskem območju videmske pokrajine«, da uporabljamo besede videmskega nadškofa msgr. Battistija in 16 duhovnikov s tega območja, saj pravkar navedeni podatki kažejo nekaj povsem drugega. Menimo sicer, da ministrova izvajanja ne držijo popolnoma niti za Tržaško in niti za Goriško, saj tudi v teh pokrajinah Slovenci zahtevajo in pričakujejo, da bo država končno izpolnila svoje obveznosti in z zakonskimi normami zaščitila njihove narodne pravice. Glede na takšno stanje je jasno, da se noben minister ne more nad njim ponašati. Naloga pristojnih državnih ustanov je, da končno naredijo do vseh Slovencev v Italiji, do celotne slovenske manjšine svojo dolžnost, da čimprej izpolnijo obljube, ki so bile že davno dane manjšini, da se med drugim izvedejo določila mednarodnih pogodb in sporazumov. In tudi v tem primeru ne bo razloga za kako bahanje, kajti škode, ki smo jo imeli, ne bo mogel nihče poravnati.

Vse kaže, da je libanonski predsednik Džemajel izgubil bitko in da je za zdaj sprava med sprtimi libanonskimi organizacijami in strujami nemogoča. Mednarodni mirovni zbor ni torej izpolnil svojega glavnega poslanstva, zaradi česar postaja spet aktualno uprašanje njegove nadaljnje prisotnosti na območju Bejruta. Italija zahteva, naj se nemudoma sestanejo zunanji ministri držav, ki imajo svoje enote v okviru že omenjenega mirovnega zbora. Zdi se pa, da je ameriški predsednik Reagan že ukazal, naj se njegovi mornariški strelci vkrcajo na ladje, ki so zasedane pred libanonsko prestolnico. Italija podpira stališče, naj vojaške enote sedanjega mirovnega zbora zamenjajo »modre čelade«, to je enote, ki so pod vodstvom in nadzorstvom Združenih narodov.

vora na tiskovni konferenci v Trstu, da se je namreč število prebivalstva v Benečiji v zadnjih treh desetletjih zmanjšalo za kar 51 odstotkov (Clavora je nastopil na tiskovni konferenci v Časnikarskem krožku v okviru enotne slovenske delegacije).

Glede na takšno stanje v Benečiji in glede na dejstvo, da Slovenci v videmski pokrajini sploh nimajo do zdaj priznanih

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »Novi list« — Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 — Odgovorni urednik: Drago Legiša — Tiska tiskarna Graphart. Trst, ulica Rossetti 14, tel. 772151

anketa - anketa - anketa - anketa - anketa

MLADI O SLOVENSKI KULTURI

V teh dneh, ko obhajamo slovenski kulturni praznik, smo se odločili, da bomo skušali med mladimi zvedeti, kaj mislijo o naši kulturni stvarnosti, če smo kot narod ustvarjalni, če je naša kultura živa, omejena, kvalitetna, nezanimiva, okrneta... Vprašali smo veliko mladih, eni so nam rekli, da ne utegnejo, drugi, da ne bi znali kaj povedati, tretji so obljubili odgovor, a pod pogojem... »če bom utegnil.« Odgovorila so nam tri dekleta. Njihovi odgovori naj bodo priložnost za razmišljanje.

MARIJA KOSTNAPFEL:

Naša zamejska ustvarjalnost je zrastle iz težkih življenjskih pogojev, iz težke preteklosti.

Zato je večkrat pogreznjena sama vase.

Iz te zaprtosti se skuša reševati tako, da sledi tokovom matične ustvarjalnosti ali pa se zgladuje po večinski kulturi, ki jo obkroža.

Zato je redkokdaj suverena.

Izvirna postane le tedaj, ko najde v sebi dovolj moči, da zraste iz svojih korenin, iz svoje zakladnice in sanj, ljubezni in trpljenja. Le tako lahko daje življenjskim izkušnjam svojstven pečat, svojo barvo.

Iskanje korenin pa ne sme biti površinsko, folklorno. Biti mora iskanje naših vrednot, ki so obenem občeveljavne. Obogatiti se mora tudi s spoznavanjem tujega, da postane univerzalno. Vendar iz svojega, edinstvenega in enkratnega.

Samo tako bo ussvarjalnost lahko dajala.

Samo tako bo raslo zanimanje in spoštovanje do nas in vsega, kar je naše.

MARTINA:

Ker je področje izredno široko in zahteva od človeka precejšnjo kulturno osveščenost in občutljivost, se bom omejila izključno na področje delovanja raznih prosvetnih organizacij, ki mi je poleg vsega tudi bližje. Ni je vasi na tržaškem Krasu, ki ne bi imela svojega športnega združenja, prosvetnega ali kulturnega društva, svojega pevskega zbora ali skupine, svojega ansambla, godbe ali celo geldališke skupine. V teh organizacijah je prostora za vse: starejše in mlajše. Seveda se njihove dejavnosti razlikujejo spričo različnih zanimanj. Vaške organizacije pa nudijo pri tem veliko izbiro in vsakdo si lahko izbere to, kar mu je najbolj po godu. S splošnega vidika smo torej Primorci precej angažirani. Privredniti, kulturni in zabavni večeri, plesi, koncerti, vse to se vrsti v vsaki vasi skozi vse delovno leto. K temu je treba dodati še tradicionalne vaške praznike, ki so po navadi vezani na stare zgodovinske običaje. Tu mislim na razne cerkvene pa tudi prosvetne obrede, ki se po vaseh ohranjajo že stoletja. Vse to je vsekakor hvalevredno, saj kaže na dejstvo, da Primorci kljub vsem asimilacijskim poizkusom nismo zatajili narodnega ponosa in ne želimo pretrgati vezi s preteklostjo, s tradicijo svojih prednikov.

Zal pa moram tu pripomniti, da me ob vsaki vaški prireditvi hudo prizadene ugotovitev, da je skoraj vsaka vaška skupnost razdeljena na dve nasprotna si tabora. Dovolj je, da se zamislimo ob tem, da imamo v skoraj vsaki vasi dva pevska zbora: cerkvenega in posvetnega. Večina pevcev, ki se udeležuje pri enem zboru zaradi političnega prepričanja ne poje pri drugem. Na predavanju, ki jih organizira »posvetni tabor« ne zahaja »cerkveni tabor« in obratno. Takih in podobnih primerov je še in še. To je torej slika današnje zamejske kulturne stvarnosti in ob tej

zavesti, ki je marsikdaj boleča in nerazumljiva, si ne morem kaj, da se ne bi vprašala, kam nas bo to pripeljalo, ko si še v vsakdanjem vaškem življenju drug drugemu mečemo polena pod noge.

SUZI PERTOT:

Predvsem o tem, kaj kultura je... Je vse to, kar spremlja človeka, od njegovega vedenja, do njegovih odnosov s soljudmi, do njegovih estetskih in idejnih izbir, misli, razgovorov, dovtipov in sestankov v gostilni. Poleg tega je kultura to, kar uradno pojmujemo za »Kulturo« in kar se odvija v posebnih prostorih in ob posebnih priložnostih, ki so kulturnemu delovanju namenjeni.

Kaj mislim, kot mlad človek, o kulturni politiki, o ustvarjalnosti pri nas. Pravzaprav je podobna večini izmed nas — nekam je utesnjena, ujeta, formalna, držijo se jo predsodki in premalo je sproščena. Prva kritika gre nam mladim (pa tudi ostalim). Prepričana sem, da potrebujemo razgovor o kulturi in delovanju na tem področju, smo pa preleni in premalo kritični. Dobra kritika ni lahka poteza, take kritike pa imamo pri nas v zamejstvu močno potrebo. Prav tako se večkrat pritožujemo, da nam tradicionalne oblike kulturnega delovanja ne ustrezajo, sami

pa nudimo le malo pobud, včasih si tudi ne upamo z novim na dan. Vsako mnenje ali pobuda človeka namreč izpostavi kritiki, mi pa se vse preveč bojimo napak. Občutek, da sta izpostavljanje in drugačnost nevarna je pa, na žalost, značilen za manjšino.

Tudi politični predsodki spadajo v nekoliko čitalniški okvir čisto od osebnega do družbenega: ne sprejemamo tega, ker je rdeče, ne sprejemamo tega, kar je belo. Ampak soočanje in razgovor pomenita vedno obojestransko rast...

In nazadnje, kaj je zamejska kultura — vsekakor naša kultura še vedno ne opravlja vloge, ki bi jo morala. Odnos matične domovine, Slovenije, do zamejske kulture je še vedno dobrohotno pokroviteljski: naša kultura je za marsikoga manj razvita, okorna, občutljiva hčerka, ki jo je treba materinsko hvaliti in tolažiti. In vendar bi moral biti Trst za Slovence stičišče, trg, arena... tudi na področju kulture. In njena vloga, kar zadeva italijansko narodnostno skupnost v Italiji? Mala, zaničevana, neznanska je, predvsem zaradi zgodovinskih predsodkov večinskega naroda, delno pa tudi po naši krivdi. Ne strinjам se namreč z izgovorom nekaterih, češ, zakaj bi morali biti mi tisti, ki napravimo prvi korak. Za naše dobro predvsem, se glasi odgovor, proti kulturni, politični in gospodarski smrti tega mesta, zato, da ne bodo najstniki v neinformiranosti in slepem sovraštvu zasedali šol proti prikazni, ki jo imenujejo »bilingvizem«.

SLOVENSKI PREVOD ZAKONIKA CERKVENEGA PRAVA

V prostorih ljubljanskega nadškofijskega ordinariata so v petek, 3. t.m. predstavili časnikarjem slovenski prevod novega Zakonika cerkvenega prava. Gre za knjigo, ki ima več kot 750 strani in vsebuje latinski izvirnik ter slovenski prevod zakonika. Prevod je oskrbela široka komisija strokovnjakov, ki ji je predsedoval predstojnik katedre za cerkveno pravo na Teološki fakulteti v Ljubljani in Mariboru prof. Stanko Ojnik. Na tiskovni konferenci, ki jo je vodil glavni urednik Družine dr. Klemenčič, je prav prof. Ojnik prikazal potek in težave prevajalskega dela. Spregovoril je tudi akademik prof. Alojzij Finžgar, ki je z dvema sodelavcema iz pravno-terminološke sekcije sodeloval pri prevodu v imenu Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Vsem sodelavcem pri pomembnem za ložniškem dejanju se je zahvalil ljubljanski nadškof dr. Šuštar. Kako je nastajal slovenski prevod, vzemo iz poročila prof. Ojnika, ki ga objavljamo v celoti.

»Priprave za prevod Zakonika cerkvenega prava smo v Sloveniji začeli sorazmerno zgodaj. Spremljali smo delo papeške komisije za revizijo Zakonika, se udeleževali različnih mednarodnih srečanj in preko škofov in Teološke fakultete sodelovali tudi s pripombami in predlogi.

Slovenski škofje so 18. maja 1982 ustanovili posebno komisijo za prevod novega Zakonika. V komisijo so bili imenovani: Ivan Bombek, p. Marjan Cafuta, France Gorjup, Ivan Merlak, Viktor Papež, Jožef Smej, Marjan Smolnik, Rafko Valenčič in Gregor Zafošnik. Za predsednika komisije je bil imenovan Stanko Ojnik, za tajnika pa Zdravko Reven.

Prevajalci so opravili svoje delo v sorazmerno kratkem času. Pri prevodu je sodeloval tudi

Rafko Lešnik, ki je posamezne oddelke tudi novno prevedel. Prevode je lektoriral Vladimir Pivko.

Najobsežnejše delo pa je bilo opravljeno v dveh redakcijskih komisijah. Na povabilo metropolita Alojzija Šuštarja je bila naprošena Slovenska akademija znanosti in umetnosti za sodelovanje pri redakciji prevoda. Akademija je imenovala v redakcijski odbor akademika Alojzija Finžgarja in predsednika pravno terminološke sekcije pri SAZU Cirila Kržišnika, ki sta obdelala prvo, šesto in sedmo knjigo Zakonika ter na številnih skupnih sejah s predsednikom prevajalne komisije, uskladila prevode s sedanjo civilno terminologijo. Teh se je udeleževal tudi prof. Miloš Rybar.

Pri teološki redakcijski komisiji so sodelovali: Rafko Lešnik, Marjan Smolnik, Rafko Valenčič in kot predsednik Stanko Ojnik. Pri nekaterih sejah je sodeloval tudi Zdravko Reven kot tehnični urednik. Gradivo za te seje je pripravil Rafko Lešnik, kar je delo zelo pospešilo.

Tekst, ki ga je pripravila komisija pri SAZU je ponovno pregledala teološka redakcijska komisija in ga skoraj v celoti sprejela.

Individualno in v komisiji so bile opravljene tudi vse korekture slovenskega prevoda, ki ga je po ponovnem pregledu predsednik izročil v roke tehničnemu uredniku.

Slovenskemu prevodu je dodano tudi stvarno kazalo, ki sta ga sestavila Alojz Milharčič in Rafko Lešnik.

Redakcijski komisiji sta se zelo potrudili, da bi bil slovenski prevod zvest latinskemu besedilu, skladen z liturgičnimi teksti in drugimi prevodi cerkvenih dokumentov. Upoštevana je bila sodobna civilna pravna terminologija in kolikor je bilo mogoče tudi Odarjev prevod starega Za-

Izidi natečajev Mladike ter ZSKP in SP

V ponedeljek, 6. t. m., sta Slovenska prosveta in Društvo slovenskih izobražencev priredila v Peterlinovi dvorani v Trstu lepo uspelo Prešernovo proslavo. Odprl jo je slavnostni govor ljubljanskega publicista Viktorja Blažiča, ki je razvil misel, kako že sam obstoj slovenskega naroda pomeni izziv najrazličnejšim antihumanističnim težnjam in pojavom na kulturnem in političnem področju. Sklenil pa jo je dekleški zbor iz Devina, ki je pod vodstvom Hermana Antoniča ubrano zapel nekaj pesmi.

Kot običajno pa so na proslavi podelili tudi nagrade natečajev, ki jih razpisujejo revija Mladika odnosno Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice in Slovenska prosveta iz Trsta. Nagrajenci letošnjega 12. literarnega natečaja Mladike so: Tone Brulc iz Argentine za novelo Obup, Rezi Marinšek iz Argentine za novelo Santa María del Buen Aire, Jelka Cvelbar z Opčin pri Trstu pa za novelo Življenje ni praznik. Prvo nagrado za poezijo je dobil pisatelj in pesnik Pavle Zidar iz Portoroža za ciklus Pesmi, drugo Janja Kastelec iz Novega mesta za ciklus Pet otroških, tretje nagrade pa niso podelili. Komisija je nadalje priporočila za objavo od skupnih 34 del, ki jih je ocenila, še novelo Tast Pavleta Zidarja, novelo Izpostavljeni predalčnik Franceta Pečnika in Nočni pogovor Janeza Gradiščenika.

Nagrajenci 9. natečaja Mladi oder, ki ga razpisujeta Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice in Slovenska prosveta iz Trsta, pa so naslednji: igralska skupina prosvetnega društva »Štandrež«, ki je lani večkrat odigrala Moliérovo komedijo Namišljeni bolnik; dramska družina Slovenskega katoliškega prosvetnega društva »Frančišek Borgia Sedej« iz Števerjana za uprizoritev Linhartove Županove Micke; prosvetno društvo »Mirko Filej« in Slovenski goriški skavti za uprizoritev izvirne igrice Marize Perat »Miklavž prihaja«; igralska skupina PD Hrast iz Doberdoba za igro »Miklavževanje v cirkusu«, ki so jo uprizorili na Miklavžev večer lani; Amaterski oder »Jaka Štoka« s Proseka in Kontovela za uprizoritev veseloigre Mileta Štefanaca »Čuk v nebesih«; šentjakovski mladinski oder za igri »Vražiček v stekletnički« in »Petrčkove poslednje sanje«

ter za Misijonsko prireditev; igralska skupina prosvetnega društva »Mačkolje« za uprizoritev veseloigre »Kaviar«; igralska skupina Finžgarjevega doma na Opčinah za igri »Torta za mamo« in »Miklavževe igrčke«; peti razred osnovne šole »Bazoviški junaki« iz Rojana za igrico »Nesporazum«, ki jo je napisala Lučka Susič; igralska skupina nižje srednje šole »Srečko Kosovel« z Opčin za igrico »Sošolci pod šotori«, ki jo je napisala Zora Tavčar; igralska skupina nižje srednje šole »Fran Erjavac« iz Rojana za veseloigro »Naočnik in očalnik«, ki jo je po knjigi Leopolda Suhadolca za oder priredila prof. Lučka Susič.

ZSKD LEPO PROSLAVILA PREŠERNA

Ob prazniku slovenske kulture je Zveza slovenskih kulturnih društev na Tržaškem odprla v tržaškem Kulturnem domu

v petek, 3. t. m., na pobudo Društva za mejskih likovnikov retrospektivno razstavo slikarja Rudolfa Saksida. O umetniku je spregovoril prof. Milko Rener. Odprtju je sledil literarni večer »V svetu besed«, na katerem so nastopili slovenski pesniki in pisatelji: Ivan Minatti, Andrej Hieng, Marjan Rožanc, Tone Partljič, Ervin Fritz, Tomaž Šalamun, Drago Jančar, Ivo Svetina in Boris Novak. V glasbeni medigri so na večeru nastopili tudi mladi tukajšnji glasbeniki: Zoran Lupinc, Mojmir Korovec, Miran Košuta, Bogdan Kralj, Nives Košuta in Mauricijo Ceglar.

V nedeljo, 5. t. m., pa je bila v istem Kulturnem domu osrednja prireditev, in sicer večer gledaliških songov (pesmi) »Hej, da bi že prišel do pristana!« Predstavo, na kateri so nastopili igralci Slovenskega stalnega gledališča iz Trsta ob sodelovanju Mladinskega pevskega zbora Glasbene matice, je zrežiral Marko Sosič. Slavnostni govornik je bil prof. Jože Pirjevec. Dobršen del proslave, s slavnostnim govorom vred, je neposredno oddajala slovenska tržaška radijska postaja.

Živahna seja občinskega sveta v Dolini

Na zadnji seji občinskega sveta v Dolini je bilo na dnevnem redu več važnih točk. Med temi naj omenimo soglasno odobritev resolucije o zahtevi po čimprejšnjem izglasovanju ustrezne zakonske zaščite za slovensko narodno skupnost v Italiji, ki je bila odposlana predsedstvu vlade in predsednikoma obeh parlamentarnih zbornic ter v vednost županom večjih italijanskih mest.

Precej govora je bilo tudi o čudnem ravnanju podjetja, ki širi občinsko cesto v Boljuncu, ker je, se ne ve po čigavem naročilu, začelo širiti cesto na drugačni strani, kot je v načrtu, in posekalo tudi nekaj oljčnih dreves. Svetovalec SSK Mahnič je ostro grajal to »pomoto«, ki je povzročila veliko zgražanje med prizadetimi lastniki in drugimi občani.

Zelo obširna in polemična razprava se je razvila ob pravilniku za dodeljevanje občinskih in zazidljivih parcel. Svetovalska skupina SSK je že na predhodnem posvetovanju na ravni načelnikov skupin poleg drugih popravkov zahtevala, da se po-

leg splošnega pravilnika sestavi še pravilnik za dodeljevanje točk posameznim posilcem za dodelitev omenjenih zemljišč. Tega pa druge skupine niso hotele sprejeti. To dejstvo je načelnik Mahnič kritično ocenil v svojem posegu na seji občinskega sveta, kar očitno ni bilo všeč načelniku KPI, ki je začel neutemeljeno polemizirati, pri čemer pa je ostal osamljen. Tako je bil sklep ob koncu razprave soglasno sprejet, da ne bi prišlo do nadaljnje zavlačevanja z reševanjem zadevnih prošelj občanov. V ta namen bo čimprej ustanovljena svetovalska komisija, v kateri bodo predstavniki upravne večine in opozicije.

Samo z glasovi KPI in PSI pa je občinski svet odobril sklep, da občina prevzame jamstvo za redni potek ljudskega referendumu o jedrskih raketah. Svetovalci SSK (Mahnič, Slavec, Tul) se niso udeležili glasovanja, ker še ni bila sprejeta njihova zahteva, da se zadevna vprašanja spremenijo v smislu, da se zahteva odpravo tega orožja v zahodnih in vzhodnih državah in na vsem svetu sploh in ne samo v Italiji.

TISKOVNO POROČILO DOLINSKE OBČINE

»Dne 1. t. m. so se na županstvu dolinske občine sestali pobudniki in organizatorji samoupravnega referendumu, ki bo v nedeljo, 26. februarja letos.

V Odboru za mir dolinske občine je doslej poleg občinske uprave še nad deset društev, organizacij in strank.

O vprašanju miru in razorožitve, ki je tudi prvenstveno moralno vprašanje samoupravnega referendumu, je razpravljal v petek, 3. februarja, dolinski občinski svet. Naslednjo sredo se bo ponovno sestal Odbor za mir in objavil dokončni seznam oseb, društev, organizacij in strank, ki so pristopile k organizaciji samoupravnega referendumu.«

Župan Edvin Švab

Dijaki s Tržaškega v Ljubljani

Znanstveni in klasični licej »France Prešeren« iz Trsta je združil obhajanje dneva slovenske kulture ob Prešernovem prazniku z obiskom Ljubljane. Prvič v zgodovini zavoda se je poučnega izleta istočasno udeležila vsa šola, saj je bilo v ponedeljek, 6. t. m., v slovenskem glavnem mestu 220 tržaških dijakov in dijakinj v spremstvu svojih profesorjev.

V Mestnem gledališču ljubljanskem so za goste pripravili posebno predstavo Shakespearovega Hamleta. V gledališču so se zvrstili tudi pozdravi. Dijake in profesorje je najprej pozdravil ravnatelj Mest-

nega gledališča Plavšak. Ravnateljica liceja Abramova je poudarila pomen obiska v Ljubljani, ki ga je povezala s Prešernovim praznikom in s potrditvijo načela enotnega kulturnega prostora ter zvestobe narodu, jeziku in kulturi. V imenu komiteja za izobraževanje, vzgojo in telesno kulturo je prisotne pozdravila prof. Markičeva.

V popoldanskih urah so dijaki v manjših skupinah obiskali razstavo slovenskih tiskov iz 16. stoletja, ki jo je v Cankarjevem domu pripravila Narodna in univerzitetna knjižnica, in Planetarij.

Vrhunsko namiznoteniško tekmovanje v Novi Gorici

V torek, 14. t.m., bo v telovadnici osnovne šole 9. korpusa v Novi Gorici vrhunsko namiznoteniško tekmovanje v evropski superligi med Jugoslavijo in Švedsko. Prireditelji — namiznoteniška kluba Gorica in Vrtojba — pričakujejo veliko udeležbo, saj je zanimanje za elitno tekmovanje precej veliko na obeh straneh meje. Organizatorji so se morali zelo potruditi, da brezhibno pripravijo tekmovanja, za katera v Novi Gorici ni bilo ustrezne dvorane.

Evropska namiznoteniška super-liga predvideva sedem dvobojev. V torek bo šesto kolo. Zadnje tekmovanje bo 7. marca, ko bo morala Jugoslavija pomeriti svoje sile z Madžarsko.

Trenutno sta na vrhu lestvice Jugoslavija in Češkoslovaška. Švedska ekipa pa je zelo nevarna, zato bo po vsej verjetnosti novogoriško tekmovanje odločilno. Če so Švedi nedvomno v običajnih dvobojih gotovo močnejši od pingpongšev iz Jugoslavije, kar se je ponovno pokazalo tudi prejšnjo nedeljo v Bratislavi in o čemer priča dejstvo, da je Švedska v svetovnem merilu na drugem mestu, so prireditelji na tiskovni konferenci v Novi Gorici poudarili, da daje sistem evropske super-lige Jugoslaviji določeno prednost, ker je v parih močnejša od Švedov, pa čeprav so si prej omenjeni sistem super-lige izmislili ravno Švedi. Prireditelji torej zatrdno računajo na zmago moškega para, kot tudi na verjetni zmagi mešanega in ženskega para. Če bo prišlo še do kake zmage v »singlih«, je superliga že v sredo dobljena. Tako v lanskem kot v predlanskem prvenstvu tega sistema je bila Jugoslavija prva.

Švedi so napovedali, da bo v Novo Gorico že v ponedeljek dospela njihova najmočnejša postava. Jugoslovansko moštvo bo dospelo v torek, napovedani pa so svetovna prvaka v igri parov Dragutin Šurbek in Zoran Kalinić in pa najboljša igralka Branka Batinić.

V Novi Gorici je že v predprodaji 600 vstopnic z enotno ceno. Sedeli bodo pač tisti, ki bodo prvi v dvorani. Z adaptacijami računajo, da bo prostora za kakih tisoč ljubiteljev namiznega tenisa.

—O—

Cerkveni pevski zbor iz Laškega

prireja v četrtek, 16. februarja predavanje, na katerem bo gospod Viktor Selva iz Štandreža prikazal diapozitive na temo »Človek in narava«. Diapozitive bo predvajal v spodnjih prostorih cerkve Sv. Stefana v Romjanu (Vermeigliano). Pričetek ob 20. uri.

Arhitekt in urbanist Maks Fabiani bo počival v rodnem Štanjelu

To soboto bodo prekopali posmrtno ostanke velikega arhitekta in urbanista Maksa Fabianija z goriškega pokopališča v družinsko grobnico v Štanjelu. S tem bosta goriška zbornica arhitektov in združenje ljubljanskih arhitektov izpolnila mojstrovno poslednjo željo.

Fabiani je bil namreč vse življenje globoko navezan na domači Štanjel, kjer se je rodil 29. aprila 1865. To dokazuje tudi dejstvo, da je v težkih letih 1935-1945 sprejel funkcijo občinskega predstojnika v rojstnem kraju iz vzgibov, ki jih nikakor ni mogoče zreducirati na koristoljublje ali kaj podobnega. Njegovo ime je uživalo velik mednarodni ugled, saj je med številnimi visokimi priznanji na primer prejel prestižni Grand prix in zlato kolajno na svetovni razstavi v Parizu leta 1900. Njegova dela so raztresena po številnih evropskih središčih, predvsem pa na Dunaju, v Pragi, v Ljubljani, v Trstu (izdelal

je med drugim načrt za Narodni dom, ki so ga fašisti sežgali leta 1920) in v Gorici (izdelal je med drugim načrt za obnovo Gorice po prvi svetovni vojni). Prav tu, v Gorici, je tudi umrl 12. avgusta 1962.

Cerkveni pevski zbor iz Laškega

prireja v petek, 10.2.1983 s sodelovanjem krajevne sekcije ADO predavanje o transplantaciji organov. Predavali bodo primarij goriške nefrologije dr. S. Barduagni, zdravnik dr. S. Rocco ter R. Fontana, kateremu so presadili ledvice.

Pričetek ob 20.30 v župnijski dvorani v Štarančanu.

Ob prenosu Fabianovih posmrtnih ostankov v Štanjel bodo odprli tudi razstavo nekaterih njegovih najpomembnejših del.

Planika ob 20-letnici goriških skavtov

Skupna 3. in 4. številka Planike, glasila slovenskih goriških skavtov in skavtinj, je posvečena 20-letnici ustanovitve tega dela organizacije. List objavlja še vrsto drugih člankov, ki so običajni za goriško skavtsko glasilo. Številka je še božično navdihnjena in prinaša zato vrsto člankov, pesmi in kronike, ki je v zvezi s tem praznikom. Planika objavlja ponatis članka o duhovnem predbožičnem srečanju v Gorici in članka o srečanju med skavti in taborniki v Izoli. Objavljen je tudi zapis o istem srečanju, ki je vzlet iz »Tabora«, glasila Zveze tabornikov Slovenije. Zivahen in pester je del, ki je namenjen najmlajšim članom - volčičem in vevericam. Poročja pa tudi o ostalih dejavnostih goriških skavtov, kot so tekmovanja v izdelovanju jasic, zimovanju, miklavževanju, raznih predavanjih itd.

Številka je predvsem namenjena počastitvi 20-letnice slovenskih goriških skavtov. Na to obletnico spominja uvodnik »20 let Slovenskih goriških skavtov«, ki ga podpisuje Mogočnik Kragulj, skavt, ki je v goriškem delu organizacije vse od njenega začetka leta 1964. Uvodnik je osebno razmišljanje o delu in vlogi organizacije v naši stvarnosti, o odnosih s tržaškimi brati in

sestrami, o odnosu do leve komponente, do političnega pomena organizacije, do verske usmerjenosti skavtizma. Vsebuje končno misel o vseh, ki so šli skozi organizacijo, pa če so se v njej obogatili ali pa šli mimo, ne da bi kaj odnesli. Zaključuje pa z naslednjo mislijo: »Imponira pa

Zveza slovenskih kulturnih društev na Goriškem

priredi v nedeljo, 12. t.m., v Kulturnem domu v Gorici

SLOVENSKI KULTURNI PRAZNIK

Spored: odprtje razstave o pisatelju Ivanu Preglju; slavnostni govor dr. Matjaža Kmecla; koncert akademskega pevskega zbora Tone Tomšič iz Ljubljane.

mi pri naši organizaciji njen razvoj, njen napredek, njeni koraki nazaj in naprej. To pomeni, da je njena struktura živa, da se obnavlja in izboljšuje in da je zmožna doseči nove uspehe.

Slovenski goriški skavti so nastali junija leta 1964 in so se v nekaj letih razvili v široko mladinsko organizacijo na Goriškem. Skavtom so se leta 1967 pridružile še skavtinje, od leta 1967 pa so skupaj s tržaškim delom organizacije sestavni del Slovenske zamejske skavtske organizacije.

Svojo 20-letnico bodo goriški skavti praznovali s posebno slovesnostjo, ki bo 19. februarja, ob 16. uri v Katoliškem domu v Gorici. V teh dneh pa so vodi po svojih sedežih odprli priložnostne razstave o delovanju in dokumentih iz prejšnjih let.

—O—

V OCENO SMO DOBILI:

Koroško mladje, št. 52, Celovec 1983

Novice Filozofske fakultete, posebna izdaja: Stališča Filozofske fakultete o izhodiščih za izdelavo učnih programov, Ljubljana, v decembru 1983.

Posrečen nastop dua Pagani-Scuor

Dne 22. januarja so se v goriškem avditoriju ponovno začeli koncerti kulturnega združenja »L. Lipizer« z nastopom Simonette Pagani (flauta) in Marie Giulie Scuor (klavir).

Koncertistki sta predvajali skladbe Faurēja, Roussela, Reinekeja, Hindemitha in Bartoka, ki so si med seboj stilistično in formalno zelo različne, čeprav spadajo vsi komponisti v sklop modernih.

Izvajalki sta lepo podali fantastično milino Faurejevih tem, markantneje sta se lotili živahnega Roussela, zlasti pa je izstopala izvedba romantično nemirne in izredno virtuoziščne Reineckejeve skladbe. Običnstvu je ugajala zlasti vigranost in mehka igranja Paganijeve in

Scuorjeve. V čisto drugačnem tonu so izzvenele skladbe Hindemitha in Bartoka. Prvi je objektivnejši, dokazuje nekako samostojno življenjsko silo in je včasih prav obrtniški v svojih taktih. Bartok je zanimivejši, istočasno živahen z jedrom melanholije, zlasti ko izhaja iz ogrske folklore: pri izvajanju njegovih del je prišla do izraza občutena interpretacija flautistke Pagani in lahкотnost in igravost pianistke.

Izven programa sta izvajalki zaigrali še Beethovno Arijo iz »Deset tem z variacijami«, ki jo je zahtevalo zadovoljno občinstvo. Komentirala in napovedovala je Chiara Bledig.

L. Q.

Za strpnost v kulturi in družbi

Januarja 1984 je dvojezični (nemško-franco-ski) časopis »Luxemburger Wort — La Voix du Luxembourg« (Luksemburška beseda), v katerem slovenski, na Dunaju živeči rojak Lev Detela s kulturnimi prispevki občasno sodeluje, objavil pogovor z Detelo, v katerem se je avtor dotaknil tudi nekaterih problemov slovenske kulture. Posredujemo kratke, prevedene izvlečke iz nemščine.

Gospod Detela, znano je, da se zavzimate za povezovanje različnih literarnih smeri, za stike med kulturami najbolj svojevrstnih narodov, za dialog različnih mnenj ..., kar je razvidno tudi iz drobnih zvezkov literarne revije LOG. Je vaša življenjska pot v svet kaj pripomogla k tem stališčem?

Zagotovo, zakaj iz majhnega, narodno zelo zgoščenega sveta sem moral v drugačno življenje, na preprih, kjer se je bilo treba soočiti z usodo drugače usmerjenih socioloških struktur, z drugačnimi zgodovinskimi zavezanostmi, danostmi in obeležji, z drugačno mentaliteto posameznikov, z drugim jezikom ...

Pa je to sploh kaj posebnega? Danes živimo več ali manj vsi na preprihu, v tem svetu bomo ali vsi živeli ali pa vsi propadli.

To je res. Vendar ne smete pozabiti, da je Slovenija in mnoge druge narode tam od srede prejšnjega stoletja bremenil vedno hujši kompleks narodne nemoči, ujetosti na primer, v mrežo nemškega potujčevanja sredi pogojenosti avstro-ogrske monarhije z močnimi nemško-nacionalnimi in madžarskimi interesi. Prišlo je do protireakcij, do mešanja različnih velikih in malih šovinizmov, do končnega propada nekoč zgodovinsko nadvse utemeljene velike države ...

Ki je v najboljših časih segala tudi vse do Luksemburga ...

Ja, do Luksemburga, in še precej čez! To je bila celo država, v kateri Sonce sploh ni več zahajalo, kajne? Vse to je danes samo še kos vedno bolj porumenelih papirjev zgodovine ... In vendar smo vsi tu v Evropi ujeti tudi v komplekse realnih zgodovinskih danosti in skupne usode, ki pa se, kot sem rekel, v trenutkih modernega časa z najhujšimi grozovitostmi dveh svetovnih vojn vedno bolj razpršuje na nepotrebne, sovražne si prafaktorje ... Na mojo slovensko zgodovino in kulturo gledamo v teh časih stalnega poneumljanja vedno znova le z enodimenzionalnimi očmi naše slovenske ali kake druge narodne celice in njene bojda več ali manj neusmiljene usode. A usoda, to smo mi vsi; vsi, ki živimo po milosti skrivnostnih pravil življenja na tej Zemlji. Naša usoda je nedeljiva. V svetu modernih totalitet bomo ali vsi živeli ali vsi propadli. Zato so antagonizmi različnih ideologij, političnih sistemov, oblastniških in upravnih pravil vedno bolj farse, v kateri je realiteta edino moč upravnega žezla in njegove sablje — in ideologija, da tako rečem, votla slepilna fraza. V svetu današnjih zapletov in nevarnosti upam v razsodnost generacij, ki prihajajo. Saj bodo morale živeti. In če bodo hotele živeti, bodo morale spoznati resnico, da so tako imenovana nasprotja ideologij danes dokaj obledela ironija. Za ideologijami namreč ni več resnične vsebine. V konturah izvotljenega prerokanja in leporečja izginjajo nasprotja med progresivnim in konservativnim. Homo novus bo stal, če bo ta svet obstal, izven današnjih zamejenih sistemov v sintezi novih možnosti. Kot vedno, tudi bodočnost človeštva ne bo mogla biti brez dvoreznosti in

problemov, ki so skrivnostno zaznamovani v temo človeške duše. Nove možnosti bodo morale biti večšmerne, bolj kompleksne, voditi bodo morale iz današnjih sterilnosti, letargij, šablon in prevar, iz današnjega dolgočasia preživelih danosti v novo, kreativnejšo človeško bivanje.

Ima literatura že danes nalogo, oziroma možnost, da vzpodbuja k tej poti v novo, pristnejše?

Resnični umetnik je danes vse tisto, kar je že v zgodovini vodilo iz varne sobe v preprih sveta in časa. Iz stereotipizma šablon, ki so vedno bolj samoprevara samega sebe in naroda, kateremu pripadaš, je treba kreativno v svet, med trave, trnje in kamenje temnega gozda, kot puščavnik k nabiranju zdravilnih korenin, kot čarovnica na gorski vrh na posvet z metafiziko protibivanja, ki ni od tega sveta ... Prevrednotiti

SLOMŠKOV DOM — BAZOVICA

priredi v nedeljo, 12. februarja v kinodvorani v Bazovici

PREŠERNOVO PROSLAVO

Spored: otroški zbor »Slomšek«;

govor pisateljice Zore Tavčar-Rebula;

tržaški mešani zbor pod vodstvom Tomaža Simčiča;

prikaz lepote našega Krasa v sliki, besedi in glasbi.

Začetek ob 17. uri!

in dopolniti je treba narodna in mednarodna pravila bivanja in jih osmisliti s humanimi silnicami tolerance ... To velja tudi za vse tisto, kar kuje slovensko in nemško usodo ... Dvojezični avtor ima nalogo, da opozori oba naroda na zgodovinsko dane obraze, ki sta jih po nepotrebem napravila ... Na slovenstvo lahko pogledamo tudi iz perspektive kakega za mnoge danes naivnega latinista. Slovensko podobo oblikuje tudi usoda kakega Valvasorja, pomembnega nemškega avtorja kranjske nadnarodno pogojene deželno-državne zavesti, ki je sestavni del utripa Slovenije ... Slovenci ne živimo na svoji zemlji od včeraj, od leta 1918 ali 1945. Poteze nemškega razvoja so sredobežno in sredotežno oblikovali tudi bojda nezgodovinski Slovani ... A ta nezgodovinskost nekaterih in zgodovinskost drugih je neumna laž ali samoprevara odličnikov, ki niso odlični ... Tudi Slovenci so na primer staro zgodovinsko ljudstvo, ki svojega narodnega ponosa in časti ni izgubilo niti v stoletjih tako imenovane srednjeveške teme, o kateri vedno znova pridigajo danes nekateri, ki stalno pijejo vino, da potem pridigajo vodo ... Vse staro ni bilo slabo in vse novo ni dobro. In končno bi bilo prav, da uredimo odnose v lastnih hišah, na domu samem ... kako naj rastemo v pametno življenje, če je naš narodni rojak, ki živi pod drugimi življenjskimi pogoji, v drugačnem političnem ozadju, nenadoma naš pravi sovražnik, ki ga je treba uničiti ... V tem stoletju smo vse preveč ubijali drugačne ljudi ... Večni Jud je nosil čez svet svojo vrečo prekletega zlata, kapitalist špekulacija nečlovečnosti, ošabni far grozo slepila s peklom, komunist krvoločnost razrednega boja, fašist palico besa nasproti korupciji tatov z gmajne ... Vsi so postali žrtev neusmiljenih pravil netolerance ... Na vseh straneh so padle nedolžne in manj nedolžne žrtve ... Tudi na slovenskih tleh je med samimi Slovenci prišlo do najhujših obojestranskih zločinov ... V taki igri ob koncu ne bo zmagal nihče ... Zmaga je izven teh oblik obračunavanja ... Zmaga je v strpnosti, toleranci, večšmernosti, upoštevanju drugačnosti ... To je pa tudi vse, kar si je ta čas želeli ...

Pregled prosvetnokulturnega in športnega dela v Nabrežini

Slovensko kulturno društvo »Igo Gruden« in Športno društvo »Sokol« sta imeli v petek, 3. t.m., v društvenih prostorih v Nabrežini redni letni občni zbor. Udeležilo se ga je zares lepo število članov, kar je znak živega zanimanja za delo, ki ga opravljata obe društvi. Glavno poročilo je prebral predsednik Antek Terčon. Svoja

za večje prireditve. Sedanji društveni prostori nikakor ne ustrezajo potrebam in tudi pričakovanjem. Mimogrede je treba omeniti, da v vsej nabrežinski občini ni nobene dvorane, v kateri bi lahko gostovali večji ansambli. Iz poročil je bilo hkrati razvidno, da tako na prosvetnem kot tudi na športnem področju primanjkuje ustreznih kadrov, oziroma ljudi, ki bi bili voljni in sposobni opravljati specifične naloge. Razveseljivo pa je, kako si obe društvi prizadevata za tesno sodelovanje z vsemi sorodnimi organizacijami v devinsko-nabrežinski občini in tudi izven njenih meja.

Sledila je razprava, med katero so med drugim ugotovili, da se obema društvoma ni posrečilo s svojim delovanjem prodreti v vse vasi v občini. Poudarjeno pa je bilo, da je treba pri takih prizadevanjih vztrajati. Pred sklepom občnega zbora je bil izvoljen nov odbor, ki se je sestel v sredo, 8. t.m., in si porazdelil posamezne resorje. V novem odboru je tudi predstavnik mladinskega krožka, ki drugače deluje avtonomno. Za prosvetno in športno dejavnost v Nabrežini je, kot znano, značilno, da imata Kulturno društvo Igo Gruden in športno društvo Sokol skupne vodilne organe.

PD MACKOLJE

vabi na

PRIREDITEV

ob dnevu slovenske kulture,

ki bo v nedejo, 12. februarja, ob 17. uri v srenjski hiši. Nastopili bodo: dramski odsek z odlomkom iz Pregljevih Tolminec, recitatorji Prešernovih pesmi in ženski pevski zbor iz Boljunca. — Priložnostni nagovor ob 100-letnici pisatelja Preglja in dneva slovenske kulture bo imel prof. I. Artač.

poročila pa so podali tudi tajnik Nevenko Gruden, blagajnik Hadrijan Caharija in referenta za kulturo in šport.

Iz vseh poročil izhaja, da je v Nabrežini čutiti pomanjkanje primerne dvorane

Zimske olimpijske igre, pri katerih imajo važno besedo Slovenci

Po štirih letih premora je v sredo, 8. t. m., ponovno pričel goretoli olimpijski ogenj. Jugoslaviji je bila poverjena častna naloga, da priredi te zimske olimpijske igre in se s tem izkaže pred svetovno javnostjo tako z rezultati svojih atletov kot tudi z organizacijo in izpeljavo iger. Poleg ugodnih odmevov v mednarodnem mediju, ki si jih Jugoslavija lahko pridobi s vrhunsko športno prireditvijo, predstavlja ta tudi edinstveno reklamo za Bosno kot zimski turistični center. Okolica Sarajeva, kjer se odvijajo tekmovanja, je že pošteno zasnežena, kar je prvi pogoj, da igre lahko nemoteno potekajo.

Jugoslavija si je zagotovila organizacijo olimpijskih iger v trenutku, ko njen zimski šport dosega vrhunske uspehe. Tu mislimo predvsem na alpsko smučanje, ki vsekakor spada med najprivlačnejše panoge zimskih olimpijskih iger in kjer prednjačijo, poleg ostalih, tudi slovenski smučarji. Jugoslovani so v zadnjih letih precej napredovali tudi v smučarskih skokih, kjer so se prebili na sam vrh. Nepotrebno je pristaviti, da so jugoslovanski smučarji v glavnem Slovenci in da je torej sarajevska olimpijada nekako slovenska olimpijada, saj so tudi tehniki, ki so pripravili proge, sami Slovenci. Če je torej »glava« sedanjih olimpijad slovenska, je tudi res, da imajo prav domačini veliko odgovornost pri organizaciji, ki pa jo bodo po tako temeljiti pripravi gotovo uspešno opravili.

Kar zadeva športno, agonistično plat, se je o teh olimpijadah veliko govorilo že precej časa, preden so se igre pravzaprav začele. Šlo je v bistvu za profesionizem, ki je že vrsto let jabolko spora vseh olimpijad. Za sarajevske igre je olimpijski odbor izključil slalomskega prvaka Stenmarka, Luksemburžana Girardellija in več

kratno zmagovalko svetovnega pokala H. Wenzlovo. Poleg teh diskvalifikacij, ki so bile znane že pred časom, je odbor na predvečer otvoritve iz istega razloga izključil tudi več hokeistov, ki bi morali braniti barve Italije, Avstrije, Norveške in Kanade. Vprašanje profesionizma je vsekakor zelo pereče in tudi precej nejasno, saj vsi na primer vemo, da glavni protagonisti tekmovanja za svetovni pokal niso amaterji, v resnici pa so bili izločeni iz olimpijad samo trije. Mar so nekateri bolj profesionalci kot drugi?

Odsotnost Stenmarka in Girardellija bo prav gotovo spodbudila celo vrsto smučarjev, da posežejo po najprestižnejši kolajni. Med te spada vsekakor Bojan Križaj, ki bo svojo glavno karto odigral v slalomu. Poleg Križaja si lahko prisvojijo kolajne slovenski smučarji Jure Franko, Boris Strel in Jože Kuralt. Tudi v ženski

konkurenci je slovensko zastopstvo dokaj kvalitetno, saj sta se Zavadlavova in Leskovšekova že uvrstili med prvo deseterico na tekmovanjih, veljavnih za svetovni pokal.

Vsi bomo torej spremljali zelo zanimivo olimpijado, ki se odvija nedaleč od nas in ki bi lahko bila za nas Slovence še posebej uspešna.

Mitja Terčon

—o—

SLOVENSKI PREVOD ZAKONIKA CERKVENEGA PRAVA

■ nadaljevanje s 3. strani

konika. V latinskem tekstu terminologija ni povsem poenotena. V prevodu smo uporabljali enake izraze, če je le stavčna zveza to dopuščala. Ponekod pa so za enak latinski termin uporabljeni različni slovenski izrazi, če je bilo to potrebno za razumljivejši in jasnejši prevod.

Javnosti izročamo delo, ki bo v bodočih desetletjih sooblikovalo življenje slovenske Cerkve in bo nedvomno imelo odmevnost v celotnem slovenskem kulturnem prostoru.◀

Nekaj misli ob San Remu

Italijanska lahka glasba je v teh dneh obhajala svoj veliki praznik. Tridnevni obred — festival v San Remu — je vodil znani napovedovalec Pippo Baudo. Na odru, pred več stoglavo množico v gledališču in več desetstično množico televizijskih gledalcev, se je zvrstila cela vrsta znanih in manj znanih pevcev in ansamblov, veteranov italijanske lahke glasbe in mladih pevcev, ki komaj stopajo na to pot. Zmagala je znana dvojica Albano in Romina Power. Izglasovali so ju ljudje s posebnim sistemom totip lestvice.

Zanimivo bi bilo podrobno proučiti vzgibe, ki so bili pri volilnih odločitvah, da so glasovali zanj. Pesem, vsaj po našem mnenju, ni bila nič posebnega. Stereotipni glasbeni učinki, stereotipno besedilo, nekaj patosa, ščepec osladnosti in tu je recept za odličen komercialni produkt. Pevca, in verjetno še bolj njun producent, sta igrala na

karto človeške toplote in družinske povezanosti, ki jo znata izžarevati.

Kaj pa festival kot tak? Že vrsto let se govori o krizi italijanske lahke glasbe, o okrnosti in standardizaciji besedil in glasbe, o tem, da v njej ne vznikne nič novega. In vendar San Remo doživlja velike uspehe. Očitno je torej, da kljub krizi ima italijanska glasbena industrija s festivalom v San Remu veliko ekonomsko korist. Zato tudi San Remo živi in bo živel. Industrija je namreč resna stvar. Denar ni lovorika in kruh številnih nima kaj deliti z glasbeno umetniško vrednostjo ali vsaj novostjo. Noviteta pomeni riziko in producenti glasbenih kaset in plošč so resni gospodarstveniki, ki dajo na trg le blago, ki gre. No, »novosti« iz San Rema nam bodo vsaj za nekaj časa poživille glasbene sporede radijskih postaj. To pa ni malo.

Stanko Žerjal Moj božič v deželi prikazovanj

IV.

Pogovor z duhovnikovo materjo pa je bil pri odprtih vratih in delno že zunaj na stopnicah. Ob vogalu se je nekaj dolgočasilo troje ali četvero dečkov. Nekoliko so slišali pogovor. Ko sem jih odhajajoč bežno pozdravil, so se opogumili in mi malce plaho ponudili drugačne podatke. Nisem hotel izkoristiti te priložnosti brez prisotnosti župnika. Zapomnil pa sem si njih besede: »Poznamo one, nam po starosti vrstnike, in smo prepričani, da je bilo res. Zdaj pa so začeli ljudje vsak po svoje presojsati. Mi mladi ne vemo, kaj reči, ker se odrasli in naš župnik ne zanimajo in pravijo, da bi ne smelo biti res...«

Zbogom, Gala! Obrnil sem proti Sinju vozilo, v hotelu odpovedal kosilo, zadostovalo bo kasneje iz torbe okrepčilo, ubral sem cesto proti severu, iz romarja sem postal spet le turist. Dolga bo še pot in čas bo za urejanje vtisov in razmišljanje o njih, kolikor upravljanje volana in vplinjača to dopušča.

Vendar vem o Gali kaj več, kot mi je bilo

rečeno na vhodu v župnijsko hišo in ob njenem vogalu. Le en dan poprej sem nedaleč pred Sinjem in nato v njem slišal iz več kot enih ust v bistvu tole: »Govorilo se je, da se je nebeška Gôspa — podobno kakor v Medjugorju — tudi v Gali začela prikazovati neki deklici, pa ne le njej, ampak tudi več drugim otrokom — skupaj s tisto glavno vidkinjo (gledalko). Pa kje? Kjerkoli na polju, pod gozdičem, na travniku, kadar so bili skupaj zbrani v molitvi, tu in tam, na raznih krajih... Zdaj se pa ne ve, ali je bilo res, ali bo priznано in potrjeno. Nobeden ne preiskuje. Med odraslimi so različna mnenja, nekateri pravijo tako, drugi drugače. Glede resničnosti prikazovanj vlada zdaj med ljudmi zaprepaščenost, negotovost, skeptičnost zaradi tega, ker ni otipljivih dokazov in ker se zdi, da je stvar zamrla in ker se cerkvena oblast nič ne zanima za to zadevo...«

Preseneča sličnost pojavov med Izbičnim pri Lištici (12 km) v Hercegovini in onimi v Gali pri Sinju (10 km) na dalmatinskih tleh. Presenetilo me je na obeh področjih enako inteli-

gentno ter spoštljivo pripovedovanje pa trezno in mirno presojanje v besedah pripovedovalcev raznih starosti in spolov. Ni mi ušlo njihovo zaupanje v cerkveno oblast. Vsiljuje se kajpak sum, da gre za sugestivni vpliv medjugorskih pojavov, toda sum še ni zanesljiv tolmač.

V nemškem in italijanskem tisku sem bral, da mostarski škof pozna in priznava kar tri kraje prikazovanj v svoji škofiji, poleg Medjugorja ter Izbičnega še tretjega, ki ga ne imenuje. Ena izmed vrhunsko kompetentnih oseb pripoveduje, da so prav izbičenski mladi vidci vprašali domnevno Gôspo, zakaj se v tolikih krajih prikazuje. Odgovor naj bi bil: »Tudi v vsaki hiši posebej bi se hotela prikazati, če bi to kaj zaleglo za spreobrnjenje ljudi...«

Naprej proti Kninu! Vse dni mi je bilo sonca na pretek. Še mi je zvesto. Z mehkim, žametnim brenčanjem kočija moja ubogljivo podi navzad asfaltno preprogo pod seboj in vso pokrajino ob sebi, navzad za moj hrbet in mi približuje daljne gmajne in gore; naš vesoljski reflektor je na čisti modrini pripet v taki angulaciji, da daljne skalne stene na moji desni krepkeje razžareva, včasih se nespametno zasuka — ali sonce ali cesta, kdo to ve — da meni žarki ponagajajo v oči in me prisilijo k popu-

Iz naše preteklosti

Kako zelo se je zboljšal položaj slovanske manjšine?!

Ugledni tržaški dnevnik »Il Piccolo« je zapisal v znamenitem dopisu svojega belgrajskega poročevalca sledečo zgodovinsko trditev:

»Kako zelo se je zboljšal položaj slovanske manjšine, odkar so se začela pogajanja, ki so privedla do prijateljske zaveze!«

Ah, tega nismo še vedeli. Zdaj šele se nam je odprl studenec resnice. Nam primorskim Slovanom gre vsak dan bolje. Vlada nam posveča odlično mero svoje ljubezni in naklonjenosti. Ali nam mar ni dovolila, da smejo slovanski listi izhajati brez italijanskega prevoda? Take svobode ni povsod na svetu. Položaj Slovanov se torej vedno boljša.

Kako dobro se nam godi! Ko bi mogli razgrniti na teh listih dušo našega ljudstva, ko bi tu mogli in smeli krikniti slovenski izgnanci, odstavljeni župani-poštenjaki, preganjani kmečki prosvetni delavci, otroci izmučeni od bedastega pouka, pretepeni in ranjeni kmečki in delavski fantje — tedaj bi svet vedel, kako se je zboljšal položaj Slovanov!

Da, naš položaj se v zadnjem času boljša:

Petnajst prosvetnih društev v januarju razpuščenih.

Slovenski učitelji preganjani od ovaduhov: predstavljajo jih, terorizirajo jih, šolski nadzorniki vihtijo bič nad njimi, jim skušajo oskruniti značaj, spravljajo jih v disciplinarne preiskave na podlagi podlih ovadb.

Zakonito izvoljene slovenske občinske svete v Sv. Križu na Vipavskem, v Slavini, St. Petru in v drugih občinah so razpustili. —

V šolah so prepovedali slovenskim učiteljem, poučevati petje in telovadbo; prepovedali so jim, sodelovati ali voditi slovensko petje in slovenska društva.

Slovenski sodniki, ki so na Silvestrovo dobili odpustnice, naj pričajo, kako se nam dobro godi!

Zberi se, slovensko ljudstvo! Dvignite se, žene na cesto vrženih slovenskih delavcev! Pridite, slovenski dečki, ki so vas iz slovenske srednje šole pahnil! Otroci, tepeni radi mile slovenske besede, pritecite! Kmetje, ki s strahom zrete, kako se vali na vašo premoženje gora davkov, pridite vsi v ta zbor! Zakaj zdaj je prišla vesela ura, da zavpujemo na ves glas:

»Kako zelo se je zboljšal položaj slovanske manjšine!«

Vam vsem, ki se na vse načine trudite, da bi prepričali svet, kako dobro se godi goriškim Slovanom, kliče zbor slovanskega ljudstva:

»Ne norčujte se iz trpečih! Bijte nas, stiskajte nas, kronajte nas s trnjem, — na tak grd način se pa ne norčujte iz nas. Ali vas ni sram?!«

Goriška straža, 24.1.1924

—O—

Andreotti: Benečani...

■ nadaljevanje s 1. strani

Imel te dni v Rimu tržaški občinski odbornik prof. Aleš Lokar od Slovenske skupnosti z ministrom za odnose z deželami Romito. Ta je dejal, da je zakonski osnutek o zaščiti naše manjšine že dostavil predsedniku vlade Craxiju. Zagotovil pa je, da bo vlada zaslišala tudi mnenje predstavnikov manjšine.

šcanju pedala, medtem ko voz asfaltni trak lovi v nežno rahlih, elegantnih krivuljah; sopotnica mi pritrjuje v vsem, kar o potovanju bleknem; gmajne, polja, in pobrdja topo, brez izraza mi ne povedo nič drugega kot to, da eksistirajo tako, kot jih je davčina umesila, kot so jih obdelala neurja časov. Oj ti lepa domovina moja gori na vrhu Jadrana, kako si živa in zgovorna v svojem pravšnem razmerju med skalno puščo in potokom, med poljem in vasjo, med vinogradom in travnikom, med gmajno in gozdničem, med ravninico in rebrijo, med tvornico in cerkvicco, med samoto in naseljem! Tukajle, kjer se zdaj vozim, se božji umetnik nič kaj dolgo ni mudil in človek tudi ni kaj prida postal, ker se je preveč selil — in bojeval, kot vemo, zaradi turških vpadov tu ob moji današnji poti, zaradi turških klešč preveč trpel onkraj razžarjenih gor, koder sem prejšnje dni jaz lazil.

Zame in sopotnico bo tule zdaj primerno le, da se na gmajno umakneva in použijeva kaj namesto izpuščenega kosila in kaj malega zadremljeva, dokler je še topel zrak, namesto prejšnje prekratke noči. Trop ovac v bližini zaman išče med kamenjem kaj paše in naju gotovo zavidajo, ker se kmalu poberejo s svojim

starim pastirjem drugam. Teknilo je okrepčilo, dremanje me poživilo. Z gmajne spet na brezkončni trdi črni tepih. Knin mi hiti naproti, njegova trdnjava na pečini zvabi moje vozilo navzgor do obzidja. Peš pogledam le na dvorišče, na vrh pa ne bom zdaj plezal. Koliko spopadov med križem in polmesecem je to zidovje videlo! Mlad uradniški človek, ki ga po izhodu srečam in po cestah vprašam, me prijazno seznanj s sedanjo človeško podobo mesteca tako lepo, da zaslutim v njem — Srbu in pravoslavcu — pravi ideal (model) ekumenskega človeka. Zarsbela me je, da bi mu zastavil delikatno vprašanje, ali mu je morda znano ime Medjugorje. Zaradi mojih določenih »turističnih« načel sem se premagal. Skoraj mi je žal, da ga nisem vprašal. V Kninu imajo samo veliko večino Srbi, naprej do Obrovca pa bom potoval skozi popolnoma srbska naselja. Pa to so mi povedali že včeraj v Sinju.

Odkod ta mešanica narodnosti in ver v mnogih predelih Jugoslavije? V gimnazijskih klopih smo se učili, da je južnim Slovanom krogil zgodovino turški sultan. Pred njim je moral bežati, kdorkoli se je kaj kompromitiral proti njemu ali se čutil sploh v nevarnosti. Raztreseni uskoki so se asimilirali po narodnosti in ve-

POKRAJINSKI IZVRŠNI ODBOR SSK RAZPRAVLJAL O PREMGOVNEM TERMINALU IN ELEKTRIČNI CENTRALI TER UPEPELJEVALNIKU

Pokrajinski izvršni odbor Slovenske skupnosti je svojo zadnjo sejo pred dnevi posvetil obravnavanju treh aktualnih problemov, ki so že dokaj časa v ospredju javnega razpravljanja, in sicer zgraditve premogovnega terminala, električne centrale na premog v tržaško-miljskem zalivu ter novega upepeljevalnika za smeti. Vsi trije objekti živo zanimajo krajevno prebivalstvo, vključno slovensko.

Kot osnova za razpravljanje je bilo poročilo skupine strokovnjakov, ki so vsakega od omenjenih treh objektov najprej ločeno in nato skupno razčlenili na osnovi doslej dostopnih študij in drugih zadevnih podatkov. V tem okviru so bili prikazani pozitivni in negativni vidiki postavitve in delovanja omenjenih naprav tako v luči potreb tržaškega mesta in gospodarstva kot tudi predvidenih škodljivih posledic za zdravje krajevnega prebivalstva in drugih negativnih vidikov za naravno okolje.

Sklepe, ki so izšli iz temeljite strokovne obravnave celotne problematike z vseh zornih kotov, vključno s stališča slovenskega prebivalstva, bo SSK v kratkem objavila, ker meni, da bodo koristen prispevek k objektivnemu informiranju celotne tržaške javnosti o omenjenih objektih, za katere se nekateri politični in gospodarski krogi ogrevajo, da bi jih zgradili pri nas.

RAZSTAVA BRONASTIH ODLITKOV

Pretekli četrtek je bila v galeriji Tržaške knjigarne slovesno odprta razstava bronastih odlitkov petih slovenskih in petih italijanskih kiparjev. Na slovesnosti je kratko spregovoril ravnatelj ljubljanske Moderne galerije dr. Zoran Kržišnik. Razstava bo na ogled do 22. t. m., in sicer vsak dan od torika do sobote z urnikom 8.30-12.30 in 15.30-19.30.

ri v novih krajih (Miliči, Frandoliči, Kodriči, Semoliči, Černici, Lični, Ličani, itd.), skupinsko preseljeni, zlasti v manj oddaljenih področjih so ohranili lastno svojskost. Stara Jugoslavija je imenovala Srbe v diaspori Prečane ali prečanske Srbe.

Tega dne sem maševal šele pod večer v Kninu. Pa glej: tudi tukaj za župnika frančiškanski duhovnik, kakor vzdolž vse moje poti po deželi prikazovanj — bodisi v hercegovskem področju, ki je bilo nekaj pred Turki, bodisi tostran republiške meje v dalmatinskem zaledju, ki je bilo v območju »stražnih ognjev« pred grožnjo turške invazije. V stoletjih, ko je hotel polmesec zadušiti krščanstvo, se je duhovni armadi sinov asiškega ubožca posrečilo najti milost pri turškem sultanu, da so mogil krščanske Hrvate in Srbe obvarovati verskega odpada, tolažiti jih v tegobah suženjstva, ohraniti jim narodno in krščansko zavest. Takrat je nastal pregovor:

»Kudgod Turčin s čordom, (z mečem) tud i fratar s torbom« (s popotno torbo)

V prostem prevodu:

»Koderkoli Turek meč vihti, tam že frančiškan k ovcam hiti.«

Dalje